

Míchal MORAWETZ, „*Krankengeschichte*“ Jiřího Buquoye. *Popis nemoci jako pramen osobní povahy*, České Budějovice 2012 (= bakalářská práce Ústavu archivnictví a pomocných věd historických, Filozofická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích), 74 s.

Posudek oponenta bakalářské práce

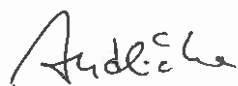
Tématem předkládané bakalářské práce je útlý, německy psaný spisek, označovaný stručně jako *Krankengeschichte*, jehož autorem byl roku 1812 Jiří Buquoy. Míchal Morawetz tak volbou tématu navázal na svou předchozí kvalifikační práci, obhájenou v minulém roce na Historickém ústavu FF JU, v níž se – ovšem z jiného úhlu pohledu – rovněž věnoval této pozoruhodné osobnosti. Studovaný spisek, jehož edice tvoří cennou přílohu bakalářské práce (s. 55-65), se nejprve pokusil zasadit do kontextu nedávných výzkumů pramenů osobní povahy (Ego-Dokumente, Selbszeugnisse) zejména v německé historiografii. Již v této kompilativně pojaté kapitole stejně jako v dalším výkladu věnovaném osobě hraběte prokázal pozoruhodně rozsáhlý přehled po starší i novější české i zahraniční literatuře, s níž dokáže bez problémů pracovat a komparovat její poznatky s vlastními výzkumy v Rodinném archivu Buquoyů, uloženém ve Státním oblastním archivu v Třeboni. Důkladné studium pramene především ukázalo, že se nejedná o běžný „popis nemoci“ (s. 8), ale že má dvě části. V první hrabě shrnul údaje o svém zdravotním stavu od raného mládí do doby vzniku pramene, kdy mu bylo třice let; nechybí ani údaje o osobách, které se podílely na vývoji jeho fyzické a psychické kondice. Ve druhé části jde o zaznamenání průběhu nemoci, jež hraběte tížily na jaře 1812, i o jejich léčbě.

Zápisky Jiřího Buquoye se následně student pokusil komparovat s texty, v nichž se svým zdravotním komplikacím věnoval Jiřího otec Leopold Buquoy, jeho současník, hrabě František Hartig, slezská šlechtička Gabriela Sobková z Kornic, Johann Wolfgang von Goethe či Jan Karel z Dietrichstajnu; naopak zmínka o Janu Zajícovi z Házmburka, od zmiňovaných autorů navíc časově vzdálená, vyznívá spíše rušivě (navíc v 16. a na počátku 17. věku si svého zdravotního stavu všímali více a podrobněji jiní urození).

Velmi fundovaný výklad je věnován postavě Jiřího Buquoye, sestavený na základě prakticky veškeré dostupné literatury včetně zahraničních titulů, což u bakalářských prací nebývá zrovna obvyklé. Na jejím základě stejně jako na podkladě bohaté literatury věnující se nobilitě v habsburské monarchii v 18. a na počátku 19. věku podal M. Morawetz velmi plastický portrét výchovy, vzdělání a rodinného zázemí autora studovaných zápisů stejně jako jeho veřejné a odborné činnosti do roku 1812, jež se věnovala technickým otázkám, přírodním vědám nebo hospodářství, ale i hudbě.

Ve výkladu o možnostech interpretace zápisků nabídl M. Morawetz čtyři možné způsoby jejich čtení. Jde o jejich využití pro dějiny lékařství, neboť hrabě se v nich podrobně věnoval svým rozmanitým zdravotním komplikacím, jež ho podle jeho vlastních pozorování postihovaly zejména v na přelomu zimy a jara. Šlo hlavně o poruchy trávení, zácpy, nedostatek chuti k jídlu a celkovou únavu, z nichž mu kromě pobytu na venkově pomáhaly různé léčebné preparáty, přehledně shrnuté v tabulce na s. 38. Hrabě se rovněž věnoval dopadům fyzických potíží na svůj psychický stav, který byl patrně silně ovlivněn traumatizujícím zážitkem z dětství. Zápisky podle interpretace předkladatele práce nasvědčují, že hrabě trpěl sklony k hypochondrii. Spolu s údaji o nemocech přináší Buquoyovy zápisky cenné příspěvky rovněž k jeho biografii, zejména k výchově od pěti let věku a jeho vychovatelích (jejich přehled podává tabulka na s. 41). Třetí oblastí, na níž M. Morawetz upozornil, byla každodennost hraběte, zejména jeho denní režim a jídelníček. Na závěr, ve čtvrté podkapitole, se autor pokusil naznačit, jakým způsobem se ve spisku odrážela dobová mentalita a autorovo myšlení, ovlivněné soudobou sentimentální mentalitou, vlastními pozorovacími schopnostmi, podnícenými zvýšenou obavou o své zdraví, a jistě i psychickým stavem (podle autora šlo o neurózou trpícího hypochondra, s. 44).

Michal Morawetz ve své bakalářské práci nabídl zajímavou možnost k poznání složité osobnosti Jiřího Buquoye. Jeho práce se vyznačuje dobrou orientací po dostupné literatuře, znalostí archivních pramenů i inspirativními interpretačními postupy. Navíc je psána kultivovaným jazykem s minimem jazykových prohřešků nebo překlepů. Bakalářskou práci doporučuji k obhajobě navrhuji hodnotit jako **výbornou**.

doc. PhDr. Josef Hrdlička, Ph.D.

Jindřichův Hradec, 20.08.2012